

Bilag 1

Høringssvarsnotat vedr. forslag til Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om Ældretalsmand

Høring af myndigheder og organisationer mv.

Forslaget har været i høring i perioden 8. april til 13. maj 2019. Derudover har forslaget været offentliggjort på høringsportalen www.naalakkersuisut.gl i samme periode.

Indledning:

Indkomne høringssvar med bemærkninger vedr. forslagens materielle indhold er gengivet i deres helhed, og med departementets kommentarer anført i kursiv.

Om forslaget:

Forslaget har til formål at skabe rammerne for en Ældretalsmand, som kan fremme ældres interesser samt rette fokus på og informere om vilkårene i samfundet for ældre. Ældretalsmanden skal som led i dette arbejde formidle viden om ældres vilkår til politikere, myndigheder, organisationer og borgere.

Sekretariatsfunktionen for Ældretalsmanden foreslås varetaget af socialstyrelsen.

Etableringen af en Ældretalsmand skal ses i sammenhæng med udarbejdelsen af Naalakkersuisuts ældrepolitik. Det er Naalakkersuisuts ønske at udarbejde en samlet politik for ældreområdet, hvor målsætningerne i Naalakkersuisuts koalitionsaftale indgår og udfoldes, og hvor udfordringerne på ældreområdet anskues mere bredt.

På nuværende tidspunkt er der etableret en Børnetalsmand, jf. Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november 2011, og en Handicaptalsmand, jf. Inatsisartutlov nr. 1 af 29. maj 2017. Disse talsmandsordninger har tjent som inspiration for nærværende forslag til etablering af en Ældretalsmand.

Forslaget har været sendt i høring til følgende:

Formandens Departement, Departementet for Natur, Miljø og Forskning, Departementet for Finanser, Departementet for Boliger og Infrastruktur, Departementet for Udenrigsanliggender, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Sundhed, Departementet for Erhverv og Energi, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Råd for Grønlands Retsvæsen, Retten i Grønland, Grønlands Politi, Kriminalforsorgen, Grønlandske Advokater, Landsforsvareren i Grønland, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Ligestillingsrådet i Grønland, Det Sociale Ankenævn, Børnetalsmanden MIO, Handicaptalsmanden Tilioq, Pissassarfik – Det landsdækkende handicapcenter, Kattuffiat Utoqqaat Nipaat – Ældreforeningen, Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat (Grønlandske Handicaporganisationer), KNIPK (Handicapforeningen i Grønland), ISI (Foreningen for blinde og svagsynede i Grønland), KTK (Døveforeningen i Grønland), Sugisaq (Foreningen for sindslidende og deres pårørende), Landsforeningen Autisme, kreds Grønland, INOOQAT (Forældreforening for udviklingshæmmede i Grønland), Angajoqqaatigiit (Forældreforening til børn med ADHD og/eller autisme), Neriuffik Kattuffiat – Kræftens Bekæmpelse i Grønland, Kalaallit Røde Korsiat - Røde Kors i Grønland, NIISIP (Faglærte socialrådgiveres forening i Grønland), Peqqissaasut Kattuffiat - Grønlands Sygeplejerskeorganisation, SIK (Fagforening), Atorfillit Kattuffiat (Fagforening), Nunatsinni

Perorsaat Kattuffiat (Fagforening), ASG (Akademikernes Sammenslutning i Grønland), IMAK (Lærernes Fagforening i Grønland) og Sulisitsisut - Grønlands Erhverv.

Følgende har indsendt høringssvar:

Kriminalforsorgen, Retten i Grønland, Grønlands Erhverv, Handicaptalsmanden, Kattuffik Utoqqaat, Institut for Menneskerettigheder, Justitsministeriet, Grønlands Politi, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommuneqarfik Sermersooqs ældreråd, IMAK (Lærernes fagforening i Grønland), Børnetalsmanden, Kommune Kujalleq og KNIIPK (Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Piginnaanikitsut Kattuffiat)

Følgende har ingen bemærkninger:

Kriminalforsorgen, Retten i Grønland, Kattuffik Utoqqaat og Institut for Menneskerettigheder.

Høringssvar:

1. Grønlands Erhverv

”Under henvisning til departementets skrivelse af 8. ds. skal Grønlands Erhverv (GE) herved knytte følgende bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

GE finder initiativet med oprettelse af en Ældretalsmandsinstitution for god og befordrende for at forbedre vilkårene for vores ældre i vores samfund.

I relation til Ældretalsmandens funktion(er) forekommer afgrænsningen heraf GE at være en smule uklar, alternativt en smule snæver.

Ældretalsmandens kompetencer er afgrænset - særligt - i forslaget § 8, stk. 2. Set i lyset af den debat, der inden for de sidste år har været omkring pension og beskatning af pensionsindbetalinger, forudsættes det, at institutionens kompetencer også rækker til at deltage i en debat som den nævnte.

Pensionsspørgsmål vil ikke nødvendigvis generelt omhandle forhold om ældre, men det vil i relation til arbejdsmarkedet have betydning for adgangen til den nødvendige arbejdskraft.

Dette er p.t. et meget relevant spørgsmål - læs "problem" - og det erfaringsgrundlag, der vil blive opbygget hos Ældretalsmanden, når denne situation igen måtte opstå i Grønland, vil på en given måde højst sandsynligt være relevant i en debat herom.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden vil kunne udtale sig om pension og beskatning af pensionsindbetalinger, for så vidt her er tale om forhold, der generelt omhandler ældre.

”I relation til selve forslaget, herunder bemærkningerne hertil skal følgende bemærkes:

- Når man til § 3, stk. 3, kun knytter to betingelser, hvoraf blot én "behøver" at være opfyldt, bør indledningen til bestemmelsen lyde som følger: "Naalakkersuisut kan afsætte Ældretalsmanden inden for perioden på 3 år, såfremt blot én af to følgende betingelser er opfyldt:" ”

Svar: Ikke indarbejdet. En tilsvarende formulering findes i § 3, stk. 3, i Inatsisartutlov nr. 1 af 29. maj 2017 om Handicaptalsmand. Formuleringen sikrer således, at der gælder nøjagtigt samme betingelser for afsættelse i henhold til de 2 talsmandsordninger.

”

- Det fremgår af bemærkningerne på side 3, afsnit 2.2, at "Ældretalsmanden skal ikke kunne udtale sig om domstolsafgørelseres juridisk holdbarhed".

Det fremgår i bemærkningerne til § 8, side 11, at "Ældretalsmanden kan dog kritisere den faktiske og retslige tilstand, som domstolenes afgørelse eller politiets efterforskning afdækker."

Domstolene træffer afgørelse på grundlag af foreliggende lovgivning i bred forstand. Der synes ikke at være nogen umiddelbar saglig begrundelse for, at Ældreombudsmanden ikke skulle kunne kritisere "domsafgørelseres juridiske holdbarhed", så længe denne kritik ligger indenfor Ældreombudsmandens kompetencesfære.

Domstolene er ikke ufejlbarlige, og det forudsættes, at Ældreombudsmanden kun kritiserer domstolsafgørelser, herunder også det juridiske grundlag herfor, i det omfang, Ældreombudsmanden hermed varetager sine opgave og forpligtelser.

Modtagelsen af dette høringssvar bedes venligst anerkendt”

Svar: Ikke indarbejdet. Det skal understreges, at Ældretalsmanden ikke er en myndighed på lige fod med Ombudsmanden.

2. Handicaptalsmanden

”Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet har anmodet Handicaptalsmandsinstitutionen om at komme med eventuelle bemærkninger til ”Forslag til Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om Ældretalsmand.

På baggrund af departementets udkast har Handicaptalsmandsinstitutionen følgende bemærkninger:

Som Handicaptalsmand ser jeg det positivt, at Inatsiartut vil arbejde for at styrke forholdene for ældre i Grønland. Der er ingen tvivl om levealderen er stigende og at der derfor bliver flere ældre i fremtiden. Dette medfører også behov for planlægning og budgettering i forhold til at flere fremover forventes at have større behov for mere støtte og pleje.

Mange af de udfordringer som ældre i Grønland møder, er også udfordringer, vi hos Tilioq arbejder for at forbedre. Disse udfordringer er blandt andet: tilgængelighed, hjælpeforanstaltninger, støtte og pensioner.

Talsmand, ombudsmand, konsulent eller rådgiver

Jeg kan dog som talsmand være bekymret for om selve talsmandstitlen bliver ”udvandet” og måske mister sin autoritet, hvis mange flere benytter sig af titlen, uden at der følger de beføjelser og ressourcer som ellers ligger i de to eksisterende talsmandsinstitutioner. Uanset at titlen som sådan

ikke er beskyttet, er jeg bekymret for om det arbejde som både børnetalsmanden og handicaptalsmanden har lavet for at skabe kendskab til institutionerne kan miste værdi. Det er jo heller ikke hvem som helst der kan kalde sig for ombudsmand. Jeg anbefaler derfor at institutionen får en anden titel, så som ældrekonsulent, ældrerådgiver, eller lignende.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmandens titel er politisk besluttet. Det fremgår således af den nugældende koalitionsaftale, at der skal arbejdes for etablering af institution for ældretalsmand. Ligeledes fremgår det af Finanslov 2019, at der er afsat 0,8 mio. kr. fra 2020 til en ældretalsmand.

”Yderligere har konstruktionen af ældretalsmandsloven ingen FN Konvention at arbejde ud fra, ligesom denne ældrekonsulent derfor ikke er reguleret af Paris- principperne, som sikrer den politiske afhængighed. Derfor bør det ikke hedde en ældretalsmand. Jeg mener, at en talsmandsinstitution som udgangspunkt altid bør tilstræbe at opfylde Paris-Principperne i videst muligt omfang. Yderligere sætter jeg spørgsmål til om dette kan lade sig gøre ved etablering af et kontor eller sekretariat hos Socialstyrelsen, som politisk set ikke er uafhængige.

Derfor anbefaler vi at en ældrerådgiver eller ældrekonsulent i stedet får kontor sammen med en af de andre allerede eksisterende rettighedsinstitutioner så som Tilioq, Ligestillingsrådet, MIO, eller Grønlands råd for menneskerettigheder, som allerede har en repræsentant for de ældre, såfremt den politiske uafhængighed stadig tilstræbes.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmandens politiske uafhængighed er eksplicit sikret ved § 2, stk. 2, i forslaget. Ældretalsmandens sekretariatsfunktion er henlagt til socialstyrelsen for at sikre Ældretalsmanden den nødvendige administrative bistand inden for de afsatte økonomiske rammer.

”Udpegelsesproceduren

Endvidere er jeg ikke enig i at udpegningsperioden kun skal være på 3 år, selvom der er mulighed for genudpegning. Som Handicaptalsmand anser jeg det som en stor udfordring med en åremålsansættelse på 3 år. Det er enormt svært at lave langsigtede og holdbare planer på så kort tid. Derudover vil jeg også påpege, at det for mig, som Grønlands første handicaptalsmand, har været forbundet med et ekstra stort og tidskrævende arbejde, at skulle opbygge en helt ny institution, og selv forestå en større mængde administrative opgaver, så som udarbejdelse af stillingsopslag, rekrutteringer, samt en masse praktiske opgaver, såsom indflytning, indkøb af diverse kontorting, pedalarbejde, IT-arbejde, rengøringsarbejde, HRarbejde og ikke mindst økonomiarbejde ud over de lovbundne opgaver. Det har medført ekstra travlhed, idet 3 års arbejde skulle nås på lidt over 2 år.

Det kan yderligere frygtes, at det vil skabe unødigt forvirring, såfremt udskiftninger af rådgiveren eller konsulenten sker for ofte. Ved for hyppige personaleskift vil der gå meget viden tabt, og det vil også være svært for både brugerne, netværkspersoner, videns- og fagpersoner, politikere og andre, at fastholde den nødvendige tillid der netop kræves i en sådan stilling.

Det anbefales derfor at udpegningsperioden udvides fra 3 til 4 år, med mulighed for genudpegninger i ubegrænset tid, da det vil give de bedste muligheder for at en ældrekonsulent, eller en ældrerådgiver, for at opnå gode, solide og langsigtede resultater.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden udpeges for en periode på 3 år med mulighed for genudpegning, se § 3, stk. 2, i forslaget. I udgangspunktet minder denne ordning om Handicaptalsmandens ordning. Dog kan Ældretalsmanden modsat Handicaptalsmanden genudpeges mere end 1 gang. Når der er gjort erfaringer med ældretalsmandsordningen, vil ordningen, herunder udpegningsperiodens længde, skulle evalueres.

”Som handicaptalsmand støtter jeg fuldt ud op om tanken om at styrke forholdene for ældre i Grønland. Jeg anbefaler dog, at etableringsmodellen er en anden, fordi der ikke er sammenligningsgrundlag for de allerede etablerede talsmandsinstitutioner og den foreslåede model til en ældre konsulent.”

3. Justitsministeriet

”Grønlands Landsstyre, Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet, har den 8. april 2019 sendt et udkast til forslag til Inatsisartutlov om Ældretalsmand til Justitsministeriet med henblik på ministeriets bemærkninger.

Justitsministeriet har i forlængelse af telefonsamtale af 2. maj 2019 følgende bemærkning til lovudkastet:

Justitsministeriet finder, at det i lovudkastet bør præciseres, at Ældretalsmanden alene har kompetence til at udtale sig om forhold, der vedrører den del af den offentlige forvaltning, der hører under Grønlands Selvstyre og kommunerne.

Det bemærkes i den forbindelse, at der findes en tilsvarende bestemmelse i § 7 i Inatsisartutlov om Ombudsmanden for Inatsisartut. Det fremgår heraf, at Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden er ikke en klageinstans. Ældretalsmanden er en talsmandsordning. Ældretalsmanden har således ikke myndighed til at afgøre sager eller omstøde forvaltningsafgørelser. En sådan myndighed ville kunne skabe uklare kompetenceforhold. Endvidere er det konkret anført i bemærkningerne til § 8, stk. 1, i forslaget, at Ældretalsmanden ikke kan udtale sig om lovligheden af et forhold, når forholdet er afgjort af domstolene eller er indbragt for domstolene til afgørelse. Ligesom Ældretalsmanden heller ikke kan udtale sig i sager, som er under politietforskning.

”Det bemærkes i øvrigt, at Justitsministeriet ikke har foretaget en lovteknisk gennemgang af lovudkastet.

I tilfælde af spørgsmål til ovenstående er Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet velkommen til at tage kontakt til Justitsministeriets Nordatlantkontoret.”

4. Grønlands Politi

”Grønlands Politi takker for høringsanmodningen.

Grønlands Politi bemærker, at kompetencefordelingen mellem Ældretalsmanden og Rigsmyndighederne i lovforslagets § 8 samt bemærkningerne hertil bør præciseres, så det fremgår, at Ældretalsmanden ikke har kompetence i forhold til Rigsmyndighedernes område.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden er ikke en klageinstans. Ældretalsmanden er en talsmandsordning. Ældretalsmanden har således ikke myndighed til at afgøre sager eller omstøde forvaltningsafgørelser. En sådan myndighed ville kunne skabe uklare kompetenceforhold. Endvidere er det konkret anført i bemærkningerne til § 8, stk ,1 i forslaget, at Ældretalsmanden ikke kan udtale sig om lovligheden af et forhold, når forholdet er afgjort af domstolene eller er indbragt for domstolene til afgørelse. Ligesom Ældretalsmanden heller ikke kan udtale sig i sager, som er under politietforskning.

5. Qeqqata Kommunia

”Qeqqata Kommunia har følgende tilføjelser:

Vi ser det som et godt initiativ, at vi får en Ældretalsmand, der kan være med til at forbedre de ældres vilkår.

I kap. 3.10 stk. 2 mangler vi en begrundelse eller kriterier for, hvornår en sag må henlægges. Dette kan stå i bemærkningerne, og skal være skriftlige. Vi vurderer, at det vil styrke troværdigheden, at der er bestemte kriterier for, hvornår en sag må henlægges.”

Svar: Ikke indarbejdet. Der henvises til § 10 stk. 3.

”Qeqqata Kommunia mener, at det vil skabe god og konstruktiv synergi, hvis Ældretalsmanden bliver placeret i samme by som handicaptalsmanden, da de to områder ofte har flere fælles emner.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmandens sekretariatsfunktion er henlagt til socialstyrelsen for at sikre Ældretalsmanden den nødvendige administrative bistand inden for de afsatte økonomiske rammer.

”Qeqqata Kommunia har drøftet, om man kan sikre, at Ældretalsmandens arbejdsområder har en opbyggende og konstruktiv karakter med fokus på udvikling.

Høringssvaret er kun behandlet administrativt.”

6. Kommuneqarfik Sermersooq

”Kommuneqarfik Sermersooq vil først og fremmest takke for muligheden for at komme med høringssvar til ovenstående høring.

Af forslaget § 3, stk.2 fremgår, at Ældretalsmanden udpeges for en periode på 3 år. Kommuneqarfik Sermersooq mener, at valgperioden skal være 4 år, således der kan være større kontinuitet i arbejdet med de Ældreborgere.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden udpeges for en periode på 3 år med mulighed for genudpegnings, se § 3, stk. 2, i forslaget. I udgangspunktet minder denne ordning om

Handicaptalsmandens ordning. Dog kan Ældretalsmanden modsat Handicaptalsmanden genudpeges mere end 1 gang. Når der er gjort erfaringer med ældretalsmandsordningen, vil ordningen, herunder udpegningsperiodens længde, skulle evalueres.

”Kommuneqarfik Sermersooq støtter tiltag, som kan forbedre forholdene for de ældre og finder derfor som udgangspunkt, at det fremlagte forslag er positivt og konstruktivt og har ellers ingen yderligere bemærkninger hertil.

Afslutningsvis bemærkes det, at nærværende høringssvar er udarbejdet administrativt, og der tages forbehold for politisk efterbehandling.”

7. Kommuneqarfik Sermersooqs Ældreråd

”Kommuneqarfik Sermersooq’s Ældreråd vil gerne takke for at man kan komme med udtalelser til Høring vedrørende forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om Ældretalsmand.

Kommuneqarfik Sermersooq’s Ældreråd har af mødet den 29. april 2019 følgende ændringsforslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om Ældretalsmand.

§1. Ændringsforslag:

§ 1. Denne Inatsisartutlov har til formål at fremme ældres rettigheder og interesser i samfundet.”

Svar: Ikke indarbejdet. Det bemærkes, at der ikke findes en konvention vedrørende rettigheder for ældre. For at synliggøre forskellen mellem Ældretalsmanden og henholdsvis Børne- og Handicaptalsmanden anvendes betegnelsen ”vilkår” i stedet for ”rettigheder”.

”§ 2. Ældretalsmandsinstitutionen består af en Ældretalsmand, Ældreråd, og et sekretariat. Institutionen ledes af Ældretalsmanden.

Stk. 2. Ældretalsmanden er i sit virke politisk uafhængig.”

Svar: Ikke indarbejdet. Der er inden for den eksisterende bevilling ikke afsat midler til etablering af et ældreråd. Det fremgår imidlertid af § 4, stk. 3, at ældrepræsentanter fra kommunerne og organisationer, som arbejder for ældre skal inddrages i ældretalsmandens arbejde i det omfang, det er relevant og muligt.

”§ 4. Ældretalsmanden skal arbejde på at sikre og fremme ældres muligheder og interesser samt rette fokus på og informere om ældres vilkår i samfundet.

Stk. 2. Ældretalsmanden skal særligt:

- 1) Yde råd og vejledning til ældre om deres rettigheder og klage adgang.”

Svar: Ikke indarbejdet. Det bemærkes, at der ikke findes en konvention vedrørende rettigheder for ældre. For at synliggøre forskellen mellem Ældretalsmanden og henholdsvis Børne- og Handicaptalsmanden anvendes betegnelsen ”vilkår” i stedet for ”rettigheder”.

”§ 10. Stk. 4:

Stk. 4. Ældretalsmandens afvisning af henvendelser og henlæggelse af sager kan ikke påklages til Naalakkersuisut, men kan påklages til Ombudsmanden. Tilsvarende gælder Ældretalsmandens udtalelser.”

Svar: Ikke indarbejdet. Det følger af forvaltningsretlige regler, at man aldrig henviser til, at en sag kan påklages til Ombudsmanden. Ombudsmanden har i øvrigt ikke kompetence til at omgøre en afgørelse.

”Ændringsforslag til bemærkninger §3, stk. 3. Nr.: 2

Ved handlen på en måde, der i betydelig grad svækker tilliden til, at Ældretalsmanden vil udføre Ældretalsmandens opgaver på betryggende vis, forstås f.eks., at Ældretalsmanden får en dom for berigelsesforbrydelse eller vold. Det kan også være dokumentation for, at Ældretalsmanden misbruger Ældretalsmandsinstitutionens økonomiske midler eller i øvrigt misbruger sin stilling for egen eller andres vindings skyld. Ligeledes vil det, at Ældretalsmanden møder påvirket op på arbejde, være at handle på en måde, der i betydelig grad svækker tilliden til, at Ældretalsmanden vil udføre Ældretalsmandens opgaver på betryggende vis.”

Svar: Ikke indarbejdet. Det er nødvendigt at præcisere, hvad man er påvirket af.

8. IMAK - Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfiannersut Kattuffiat

”Bestyrelsen ved IMAK har ved deres møde drøftet forslaget om ældretalsmand.

Bestyrelsen er glad for at der skal være en ældretalsmand fordi de ældre har brug for at der er nogen der kan tale deres sag, som kan varetage de ældres interesser og kan dermed sikre deres rettigheder.

Bestyrelsen mener funktionsperioden skal være 4-årig ligesom børnetalsmanden og ikke en 3-årig som der er lagt op til. Bestyrelsen er endvidere af den opfattelse, at samme talsmands højt må udpeges for 2 perioder.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden udpeges for en periode på 3 år med mulighed for genudpegnings, se § 3, stk. 2, i forslaget. I udgangspunktet minder denne ordning om Handicaptalsmandens ordning. Dog kan Ældretalsmanden modsat Handicaptalsmanden genudpeges mere end 1 gang. Når der er gjort erfaringer med ældretalsmandsordningen, vil ordningen, herunder udpegningsperiodens længde, skulle evalueres.

”Bestyrelsen sætter spørgsmålstegn ved at Socialstyrelsen skal fungere som sekretariat for ældretalsmanden. Bestyrelsen er bekymret for, hvad det betyder for ældretalsmandens uafhængighed, når talsmanden samtidig er afhængig af de sociale myndigheder, som sekretariat, således at størst mulig uafhængighed af myndighederne sikres. Evt. kan ældretalsmanden have fælles sekretariat med handicaptalsmanden.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmandens politiske uafhængighed er eksplicit sikret ved § 2, stk. 2 i forslaget. Ældretalsmandens sekretariatsfunktion er henlagt til socialstyrelsen for at sikre Ældretalsmanden den nødvendige administrative bistand inden for de afsatte økonomiske rammer.

”Man skal sikre den rette økonomi til sekretariatet, og ikke være afhængig af om man får tilskud fra andre offentlige myndigheder eller private organisationer til virksomheden.”

Svar: Ikke indarbejdet. På Finansloven er der foreløbigt afsat 0.8 mio. kroner fra 2020.

”Bestyrelsen skal desuden indstille, at Kap. 2, § 6: skal ændres fra kan-bestemmelse til skal-bestemmelse, således at ældretalsmanden skal høres i alle spørgsmål af generel karakter, der har betydning for ældres vilkår.”

Svar: Ikke indarbejdet. En tilsvarende formulering findes i § 6, stk. 1, i Inatsisartutlov nr. 1 af 29. maj 2017 om Handicaptalsmand.

9. Børnetalsmanden

”Børnetalsmanden har den 8. april 2019 modtaget høring vedr. ”Forslag til Inatsisartutlov om Ældretalsmand”.

Børnetalsmanden takker for denne mulighed for at kommentere på høringen.

Generelle betragtninger

Børnetalsmanden udtrykker forståelse for ønsket om at fremme ældres interesser samt rette fokus på og informere om vilkårene i samfundet for ældre.

Imidlertid er der som bekendt ikke en FN-konvention som menneskeretligt fundament for at etablere en Ældretalsmandsinstitution.

Ifølge Institut for Menneskerettigheder arbejder både FN og Europarådet i øjeblikket på erklæringer, der sætter fokus på ældres rettigheder og udpeger centrale principper og anbefalinger til staterne, så de kan sikre den bedst mulige beskyttelse af ældres menneskerettigheder.
<https://menneskeret.dk/emner/ligebehandling/aeldre>

Indtil arbejdet er tilendebragt, kan Børnetalsmanden på det nuværende grundlag ikke støtte det aktuelle lovforslag.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Ad § 2 stk. 2. Ældretalsmanden er i sit virke politisk uafhængig.

Bemærkning:

Placeringen af en politisk uafhængig institutions sekretariatsfunktion i en politisk styret organisation – Socialstyrelsen - kan ikke anbefales.

En sådan fysisk og organisatorisk placering vil komme i modstrid med Paris Principperne.

Paris Principperne:

FN udarbejdede i 1993 en række principper for nationale institutioner til at fremme og beskytte menneskerettigheder; de såkaldte Paris-principper. Grundlæggende siger principperne, at en effektiv, national menneskerettighedsinstitution må bygge på lige dele mandat, ekspertise og uafhængighed. Institutionen skal desuden have en egen identitet samt et vist mål af økonomisk og organisatorisk sikkerhed.

(Redegørelse om rådgivende organ på børne- og ungeområdet 2010).”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmandens politiske uafhængighed er eksplicit sikret ved § 2, stk. 2, i forslaget. Ældretalsmandens sekretariatsfunktion er henlagt til socialstyrelsen for at sikre Ældretalsmanden den nødvendige administrative bistand inden for de afsatte økonomiske rammer.

”Børnetalsmanden og MIO står til rådighed for uddybning af disse kommentarer, såfremt det måtte ønskes.”

10. Kommune Kujalleq

”Kommune Kujalleq har gennemgået lovforslaget og dets bemærkninger, og tilslutter sig den fokus på ældes rettigheder og behov, der kan læses af koalitionsaftalen.

Kommunen finder det positivt, at der med det foreliggende lovforslag tages initiativ til, at sikre et centralt offentligt forum, der skal have fokus på ældre medborgeres situation.

Kommune Kujalleq noterer sig med tilfredshed, at nærværende lovforslag ikke har karakter af en yderligere kontrolinstans, og kommunen kan derfor uden forbehold bakke op om forslaget.

Når man imidlertid ser på den udvikling i indførelsen af talsmandsordninger, som samfundet har været vidende til i de senere år, først med oprettelsen af en børnetalsmandsordning, og dernæst en handicaptalsmandsordning og nu altså også en ældretalsmand, finder kommunen at det fremadrettet nøje bør overvejes, om talsmandsordninger for udsatte og svage samfundsgrupper altid er den rigtige løsning, Kommunen henviser herved KANUKOKA's høringssvar af 7. februar 2017 vedrørende lovforslaget om en handicaptalsmand, hvor KANUKOKA udtalte:

”Yderligere må KANUKOKA stille sig tvivlende over for, om det ressourceforbrug, som vil være en konsekvens af gennemførelsen af talsmandsmodeller for diverse borgergrupper vil komme til at stå i rimeligt forhold til resultaterne. Talsmandsordninger for børn, handicappede og andre formodet svage borgergrupper er opstået i europæiske lande med væsentligt større befolkningsgrundlag, væsentlig større økonomi, væsentlig større offentlige sektorer og en væsentlig anden demografisk struktur end i Grønland. KANUKOKA frygter, at etableringen af talsmandsordninger for diverse borgergrupper kun vil bidrage til en unødvendig bureaukratisering, som vil kunne virke stik i mod hensigten med etableringen af talsmandsordningerne, nemlig at sikre borgernes rettigheder og gøre hverdagen lettere for borgerne.”

Vedrørende lovforslagets enkelte dele, har Kommune Kujalleq nogle få bemærkninger:

§ 3:

Kommunen har for nylig besvaret en høring om ændring af børnetalsmandens funktionsperiode fra 3 til 4 år. Kommunen mener det bør overvejes, om tilsvarende skal være gældende for en ældretalsmand.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmanden udpeges for en periode på 3 år med mulighed for genudpegnings, se § 3, stk. 2, i forslaget. I udgangspunktet minder denne ordning om Handicaptalsmandens ordning. Dog kan Ældretalsmanden modsat Handicaptalsmanden genudpeges mere end 1 gang. Når der er gjort erfaringer med ældretalsmandsordningen, vil ordningen, herunder udpegningsperiodens længde, skulle evalueres.

”§ 10, stk. 1:

Kommunen anbefaler, at formuleringen ”herunder ulovbestemte forvaltningsretlige grundsætninger” ændres til ”og ulovbestemte forvaltningsretlige grundsætninger”, idet sagsbehandlingsloven er en minimumslov, der suppleres af en lang række grundsætninger, der ikke er reguleret i loven.

Den foreslåede ændring er også i tråd med bemærkningerne til bestemmelsen.”

Svar: Indarbejdet.

”§ 10, stk. 3, sammenholdt med § 8, stk. 3:

Normalt anses afvisninger som forvaltningsretlige afgørelser, og kommunen anbefaler derfor, at det overvejes at koordinere § 8, stk. 3, med § 10, stk. 3.”

Svar: Ikke indarbejdet. Ældretalsmandens beslutninger om afvisning eller henlæggelse af sager anses ikke for at være afgørelser i sagsbehandlingslovens forstand, se link til Folketingets Ombudsmand og uddrag herfra.

https://www.ombudsmanden.dk/myndighedsguiden/generel_forvaltningsret/afgoerelsesbegrebet/

Uddrag: ”En myndigheds processuelle eller procesledende beslutninger er normalt heller ikke afgørelser i forvaltningslovens forstand, idet de ikke fastsætter, hvad der er eller skal være ret i de pågældende tilfælde. Det omfatter f.eks. en beslutning om at tage en sag under behandling eller om at oversende en sag til en anden myndighed med henblik på, at denne myndighed træffer afgørelse.”

”§ 12:

I bestemmelsen omtales ”ældretalsmandsinstitutionen”.

Kommunen anbefaler, at præciseres i lovteksten eller i bemærkningerne, om begrebet skal forstås som ældremanden og dennes sekretariat.”

Svar: Delvist indarbejdet. Bestemmelsen er præciseret.

11. KNIPK

Forbundet for Handicappede og Udviklingshæmmede i Grønland (KNIPK) kan meddele, at KNIPK kan godkende forslag til Inatsisartutlov om ansættelse af ældretalsmand.

Man synes, at der mangler noget om man skal samarbejde eller om man kan samarbejde med ældretalsmanden vedrørende hancicappede, der bliver ældre, da dette ikke fremgår lovforslaget.

Sådan mener KNIPK pga. at da den nye lov om folk med handicappede var i høring, foreslås handicappedes år uden loft.

KNIPK's medlemmer består jo også af ældre handicappede.
Derfor er det ønskeligt, at der står noget klart om ældre handicappede i lovteksten.

Svar: Ikke indarbejdet. Etableringen af en Ældretalsmand skal udelukkende ses som en forbedring af muligheder og vilkår for ældre borgere. Ældre borgere med handicap har mulighed for at søge råd og vejledning både hos Handicaptalsmanden og Ældretalsmanden.